

Zestaw zagadnień egzaminacyjnych z *Prawa rzymskiego* obowiązujących w roku akademickim 2019/2020

(I SSP, I NSP, różnice programowe, powtarzanie przedmiotu)

1. *Ius gentium*. Geneza i rozwój.
2. Prawo Kwirytów – epoka królewska i republikańska.
3. Podziały: *ius civile* – *ius gentium* – *ius honorarium*.
4. Edykt pretorski. Geneza, rozwój, rekonstrukcja.
5. Rzymska nauka prawa z uwzględnieniem szkół Sabinianów i Prokulianów.
6. Juryści prawa klasycznego na wybranych przykładach.
7. Juryści prawa poklasycznego na wybranych przykładach.
8. Metoda rzymskiej jurysprudencji klasycznej.
9. Rozwój władzy ustawodawczej senatu.
10. Prawotwórcza działalność cesarzy rzymskich z uwzględnieniem orzecznictwa.
11. Kodyfikacje prawa rzymskiego do Justyniana I.
12. *Corpus iuris civilis*. Geneza, podziały, rękopisy.
13. Dzieje prawa rzymskiego na Zachodzie.
14. Dzieje prawa rzymskiego i bizantyńskiego na Wschodzie.
15. *Corpus iuris canonici*. Geneza, podziały, rękopisy.
16. Pojęcie osoby i jej rodzaje (z uwzględnieniem stowarzyszeń i fundacji).
17. *Status libertatis* a niewola – znaczenie dla prawa prywatnego.
18. *Status civitatis* – zmiany i znaczenie dla prawa prywatnego.
19. *Status familiae* – zmiany i znaczenie dla prawa prywatnego.
20. Czynności prawne (z uwzględnieniem części składowych).
21. Czynności kauzalne i abstrakcyjne .
22. Klauzule dodatkowe czynności prawnych.
23. Zastępstwo. Powstanie – ustanie – skutki.
24. Pojęcie *res* w prawie rzymskim oraz rodzaje rzeczy.
25. Podział rzeczy na ruchome i nieruchome (różne działy prawa).
26. Podział rzeczy na *genus* i *species* (różne działy prawa).
27. *Res nullius* – geneza, istota, rozwój instytucji.
28. Znaczenie podziału na *res Mancipi* i *res nec Mancipi* w rozwoju prawa.
29. Sposoby nabycia praw (z uwzględnieniem przykładów).
30. Charakterystyka praw rzeczowych.
31. Pojęcie, istota, elementy, rodzaje posiadania.
32. Podział posiadania na: *iusta – iniusta causa*, *bonae fidei* – *malae fidei*.
33. Sposoby nabycia i utraty posiadania.
34. Środki ochrony posesoryjnej (charakterystyka).
35. Podział interdyktów i znaczenie dla rozwoju ochrony posesoryjnej.
36. Funkcja rekuperatoryjna interdyktów.
37. Pojęcie i rozwój własności.
38. Ograniczenia prawa własności.
39. Sposoby nabycia i utraty własności.
40. Specyfikacja (z uwzględnieniem poglądów Sabinianów i Prokuljanów).
41. Rozwój *traditio* jako sposobu nabycia własności (z uwzględnieniem abstrakcyjności).
42. *Occupatio* – geneza, istota, rozwój instytucji.
43. Zasiedzenie – geneza, istota, rozwój. Skutki prawne przerwy w zasiedzeniu.

44. Zasiedzenie *sine titulo* (z uwzględnieniem *usucapio pro herede*).
45. Ochrona posiadania prowadzącego do zasiedzenia.
46. Ochrona własności *ex iure Quiritium* a ochrona tzw. własności bonitarnej.
47. Środki prawne ochrony własności gruntowej w stosunkach sąsiedzkich.
48. *Rei vindicatio* – geneza, istota, legitymacja czynna i bierna, skutki.
49. *Actio negatoria* – geneza, istota, legitymacja czynna i bierna, skutki.
50. Retencja a *impensae necessariae, utiles, voluptuariae*.
51. *Iura in re aliena* – geneza, istota, zasady.
52. Charakterystyka służebności (z uwzględnieniem podziałów).
53. Zasady rządzące służebnościami.
54. *Ususfructus* a *usus* (z uwzględnieniem stanowiska prawnego użytkownika i użytkowcy).
55. *Servitutes praediorum* – geneza, treść, rozwój instytucji.
56. Nabycie i zgaśnięcie służebności.
57. Ochrona służebności osobistych i gruntowych.
58. *Emphiteusis* – geneza, istota, stanowisko prawne *emphiteuty*.
59. Różnice między *emphiteuzą* a służebnością.
60. Prawo zastawu – geneza, rozwój, akcesoryjność.
61. Pierwszeństwo przy kilku zastawach. Prawa dalszych wierzycieli.
62. Powstanie – ochrona – ustanie zastawu.
63. Charakterystyka praw obligacyjnych.
64. Rzymskie pojęcie kontraktów i ich podział. Charakterystyka ogólna.
65. Geneza i rozwój *pacta (adiecta – praetoria – legitima)*.
66. Kontrakty bezimienne w prawie cesarskim.
67. Pojęcie wierzytelności, długu i odpowiedzialności. Zobowiązania naturalne.
68. Odpowiedzialność majątkowa a osobista.
69. Zobowiązania solidarne czynne i bierne (z uwzględnieniem zwolnienia z korrealności).
70. Zobowiązanie akcesoryjne a zobowiązanie korrealne.
71. Treść zobowiązania. Przedmiot świadczenia.
72. Dług pieniężny a dług rzeczowy.
73. Zaskarżalność zobowiązania (z uwzględnieniem *negotia stricti iuris – negotia bonae fidei*).
74. Niemożność wykonania zobowiązania.
75. Rozwój cesji w prawie rzymskim. Różnica między cesją a zleceniem *in rem suam*.
76. Nowacja. Delegacja czynna i bierna.
77. Odpowiedzialność za cudze zobowiązania.
78. Umorzenie zobowiązania (przesłanki, skutek prawny).
79. Zaspokojenie wierzyciela (w tym: *imaginaria solutio*).
80. Definicja i skutek prawny kompensacji (z uwzględnieniem przykładów).
81. Pojęcie winy (*culpa*) i tzw. rodzaje winy.
82. Obowiązek odszkodowawczy – pojęcie i rozwój, granice odszkodowania.
83. *Mutuum* – definicja, pozycja prawna stron, skargi (z uwzględnieniem *nexum*).
84. *Commodatum* – definicja, pozycja prawna stron, skargi.
85. Użyczenie a *precarium* i najem rzeczy.
86. *Depositum* – definicja, pozycja prawna stron, skargi.
87. Szczególne rodzaje depozytu (w tym: depozyt nieregularny a pożyczka).
88. *Pignus* – definicja, pozycja prawna zastawcy i zastawnika, skargi.
89. Kontrakty werbalne: *stipulatio – sponsio* (geneza, rozwój, skargi).
90. Problem abstrakcyjności stypulacji.
91. Adstypulacja – istota i rodzaje. Różnice w skutkach prawnych między formami poręki.
92. Status prawny *adpromissora* i *adstypulatores*. *Adstypulator* – *mandatariuszem*.
93. Istota intercesji. Intercesja kumulatywna, prywatywna, cicha.

94. Charakter i cel kontraktu literalnego. Abstrakcyjność zobowiązania.
95. Kontrakt *transcriptio: a re in personam* oraz *a persona in personam*.
96. Umorzenie zobowiązań z kontraktów literalnych.
97. Kontrakt *emptio-ventitio* (definicja, obowiązki kontrahentów, skargi).
98. Odpowiedzialność za wady rzeczowe i prawne w kontrakcie kupna-sprzedaży.
99. Najem rzeczy (definicja, obowiązki kontrahentów, skargi). Dzierżawa a najem.
100. Najem dzieła (definicja, obowiązki kontrahentów, skargi).
101. Najem usług (definicja, obowiązki kontrahentów, skargi). Zlecenie a najem.
102. *Societas* (definicja, obowiązki kontrahentów, skargi). Różne postaci spółki.
103. *Mandatum* (definicja, obowiązki kontrahentów, skargi). Różne postaci zlecenia.
104. Niesłuszne wzbogacenie się i kondykcje.
105. *Negotiorum gestio* (z uwzględnieniem *negotiorum gestor sui lucri causa*).
106. *Communio* i skargi działowe.
107. Umowa na korzyść osoby trzeciej.
108. Charakterystyka zobowiązań z deliktu.
109. Roszczenia z przestępstwa prawa prywatnego (w tym: skargi reipersekutoryjne).
110. Podobieństwa i różnice między *furtum* i *rapina*.
111. *Damnum iniuria datum*. Przesłanki odpowiedzialności *ex lege Aquilia*.
112. *Dolus* i *metus* – delikty prawa pretorskiego.
113. Charakterystyka zobowiązań *quasi-deliktowych* (w szczególności: *effusis vel deiectis*).
114. Charakterystyka praw spadkowych (w tym: zasady rzymskiego prawa spadkowego).
115. Rodzina agnacyjna a kognacyjna. Skutki prawne rozróżnienia w prawie spadkowym.
116. Spadkowa sukcesja syngularna a uniwersalna.
117. Odpowiedzialność spadkobiercy za długi spadkowe (charakterystyka ogólna).
118. Delegacja spadku a akwizycja spadku. Rozwój *cretio* i *pro herede gestio*.
119. *Heredes necessarij* a *heredes voluntarij* – problemy w rozwoju historycznym.
120. Problem *hereditas iacens* – działania prawodawcze.
121. Różnice pomiędzy cywilnym a pretorskim porządkiem dziedziczenia (na przykładach).
122. Wpływ *bonorum possessio* na rozwój prawa spadkowego.
123. Ochrona prawna *bonorum possessor*.
124. Dziedziczenie *ab intestato* według *ius civile* a według edyktu pretora.
125. Dziedziczenie *ab intestato* według nowel justyniańskich.
126. Dziedziczenie *ab intestato* przez małżonków po sobie w rozwoju historycznym.
127. Testament – geneza, definicja, rozwój historyczny, formy testamentów.
128. Treść testamentu (w tym: transmisja a substytucja).
129. Przywileje testamentu żołnierskiego.
130. Testament prawa pretorskiego.
131. Wolność testowania w prawie rzymskim w rozwoju historycznym.
132. Formalne a materialne prawo dziedziczenia koniecznego.
133. Formalne dziedziczenie *contra tabulas testamenti* – *ius civile* i prawo pretorskie.
134. Istota zachowku, prawo do zachowku i jego wysokość. *Querella inofficiosi testamenti*.
135. Stanowisko prawne dziedzica: *ius civile* a prawo pretorskie.
136. *Beneficium abstinendi* – *beneficium separationis* – *beneficium inventarii*.
137. Legat – definicja, rodzaje, skutki ustanowienia w testamencie i kodycyli.
138. Obowiązki dziedzica z tytułu legatów.
139. Fideikomis a legat. Ochrona prawna legatariusza a fideikomisariusza.
140. Fideikomis uniwersalny. Ochrona prawna fideikomisariusza uniwersalnego.

